

5 юни - Световен ден на околната среда

World Environment Day 2015
**Seven Billion Dreams.
One Planet.
Consume with Care.**
June 5

Световният ден на околната среда е най-значимият глобален ден за положителна промяна на средата в която живеем.

Провъзгласен е на 27-та сесия на Общото събрание на ООН в Стокхолм, Швеция с резолюция от 15 декември 1972 г. На този форум е приета декларация за околната среда, представляваща първия международен договор за принципите на

екологична защита на Земята. В своята резолюция Общото събрание призовава държавите и организациите членувачи в ООН, ежегодно в този ден да провеждат мероприятия, потвърждаващи стремежа им да опазват и подобряват околната среда. Създадена е нова организация в рамките на ООН – *Програма на ООН за околната среда (ЮНЕП)*. Именно под егидата на ЮНЕП, ежегодно на 5 юни се отбелязва този ден. Това е добра възможност за хората да се включат в грижата за околната среда, обединявайки индивидуалните си усилия в колективна енергия с нарастващо позитивно въздействие върху планетата.

Тема на Световния ден на околната среда за 2015 г.:

"Седем милиарда мечти. Една планета. Нека се погрижим"

Благополучието на човечеството, околната среда и функционирането на икономиката, зависят предимно от отговорното управление на природните ресурси на планетата и още налице са факти, че хората консумират далеч повече природни ресурси, отколкото планетата може да осигури.

Много от екосистемите на Земята са близо до критичната точка на изчерпване или до необратими промени, притиснати от бързото нарастване на населението и икономическото развитие. До 2050 г., ако тази консумация и тенденция на производство продължават да са същите, заедно с увеличаващата се популация стигаща до очакваните 9,6 милиарда население, ще ни бъдат необходими три планети, за да обезпечим потреблението и да поддържаме сегашния си начин на живот.

Внимателното използване на наличните ресурси, с грижа към планетата, ще ни осигури бъдеще, в което ще имаме възможността да реализираме мечтите си. Не е необходимо просперитетът на човечеството да е за сметка на Земята. Да живееш устойчиво означава да правиш повече, справяйки се по-добре, използвайки по-малко.

Световният ден на околната среда е възможност за всеки човек да осъзнае отговорността си към Земята и да се превърне в посланик на промяната.

„Въпреки, че индивидуалните стъпки изглеждат малки на фона на глобалните заплахи и тенденции, обединяването на усилията на милиарди хора в обща цел, може да направи значими промени“.

Генерален секретар на ООН - Бан Ки-мун

Източник: <http://www.unep.org/wed/>

5 ЮНИ - Световен ден за опазване на околната среда

ОКОЛНА СРЕДА И ЗДРАВЕ

Атмосферен въздух

Важна част от околната среда, играеща съществена роля за здравето на хората, както и за продължителността на живота, е атмосферният въздух. Постоянни съставки на атмосферния въздух са: кислород, азот, въглероден диоксид, инертни газове, озон и водни пари. Освен тези постоянни съставки в околната газова среда е възможно наличието и на други като: серен диоксид, амоняк, азотни газове, сероводород, твърди-прахови частици и микроорганизми. Дебелината на атмосферата е приблизително 500-600 километра и е изградена от три основни слоя: тропосфера, стратосфера и йоносфера. Най-съществено значение за живота и здравето на човека и всички живи организми има тропосферата. Най-важен фактор на въздуха, към който организма на човека е особено чувствителен, е неговия газов състав. Съдържанието на постоянните газове в атмосферния въздух е както следва: азот 78-80%; кислород 20,70-20,94%; въглероден диоксид 0,03-0,04%. Останалите съставки заемат до 1% от въздуха.

Замърсяване на атмосферния въздух и влияние върху здравето на човека

Атмосферните замърсители оказват негативно въздействие като причиняват: възпаление на лигавицата на горните дихателни пътища и очите; различни форми на интоксикация /остра или хронична/; потискане на имунитета и повишена предразположеност към различни инфекциозни и неинфекциозни причинители; генетични увреждания и други. Обикновено проблема със замърсяването на атмосферния въздух съществува в големите урбанизирани центрове, на чиято територия има промишлени обекти, източници на вредни емисии, създаващи риск за здравето на населението; повишен транспортен трафик; източници на битово замърсяване, каквито са горивата и замърсяване с прахови частици. Влиянието на замърсената атмосфера се изразява чрез увеличаване на заболяемостта, което може да се установи чрез задълбочени епидемиологични проучвания за качествата на атмосферния въздух в населените места, обхващащ:

- изучаване на риска за здравето на различни групи от населението, свързани със специфичните източници на замърсяване в региона
- идентификация на тези източници и характеристика на вредните емисии
- епидемиологично проучване на биологичното и физиологично въздействие на установените замърсители върху здравето на населението
- изготвяне на задълбочени анализи за актуалното състояние на факторите на атмосферния въздух и стратегии за намаляване и елиминирание на вредните емисии

За да бъде въздухът, който дишаме чист е необходимо да спазваме няколко основни изисквания:

- да се използват автомобили, които да не отделят в околната среда отработени вредни газове над ПДК и да се използват качествени горива
- да се осигурят зелени пространства около жилищните сгради, особено тези, намиращи се в близост до промишлени предприятия, източници на атмосферни замърсявания, оживени пътни артерии с натоварен автомобилен трафик, рискови детски обекти и други

- да се използват съвременни, авангардни технологии за ефективно пречистване на отпадните продукти от промишлената дейност на предприятия, потенциални източници на атмосферно замърсяване

Вода

Водоснабдяването на населените места с отговаряща на здравните норми питейна вода, е другото условие освен атмосферния въздух за осигуряване на благоприятни здравословни условия на средата. Това е определено чрез установени норми за качества на питейна вода по БДС, включващи органолептични и физикохимични показатели. В случай на отклонение от тях възникват рискове от заболявания на населението, ползващо съответния водоизточник. От заразните заболявания, предавани по воден път най-значими са: холера, вирусен хепатит тип А, дизентерия, коремен тиф, паратиф и други. Източници на микробиологично замърсяване на питейната вода могат да бъдат: фекално-битови замърсители, отпадни води от животновъдни комплекси, химични производства и други източници на замърсяване. За да запазим качествата на питейната вода в границите на нормите и да елиминираме риска от възникване на неблагоприятни последици върху здравето на консуматорите е необходимо да се спазват няколко изисквания:

- да опазваме околната среда, като не допускаме замърсяване с битови, промишлени отпадъци и пестициди, машинни масла, миещи и перилни вещества, изкуствени торове и други, което би запазило равновесието в природните екосистеми
- в жизнената си и битова среда да използваме екологични препарати
- да не се употребяват изкуствени торове, пестициди, хербициди и фунгициди за селскостопанската дейност в санитарно-охранителните зони на водоизточниците

Здравно значение на водата за хората

Водата съставлява приблизително 80% от земната повърхност като само 1% е достъпен за хората. При наличие на отклонение в химичния състав на водата е възможно да възникнат определени незаразни заболявания сред населението в определен географски район:

- зъбен кариес-при дефицит на флуор и флуориди
- флуороза-при повишено съдържание на флуор и флуориди
- анемия - при недостиг на кобалт в питейни води и почви
- молибденова подагра - при високо съдържание на кобалт в питейни води и почви
- урска болест - при повишено съдържание на манган и фосфати
- бъбречно - каменна болест - при води с висока твърдост
- злокачествени новообразования - при замърсяване на водите с химични елементи с доказан канцерогенен ефект: хром, берилий, арсен и други

Особено голямо е епидемиологичното значение с риск от развитие на заболявания, обусловени от микробиологично замърсяване на питейната вода. Най-често на такива замърсявания могат да бъдат изложени откритите водоизточници, осигуряващи питейни води на големите населени места, в следствие от попадане в тях на битово-фекални води, пестициди, промишлени отпадъци и други. За недопускане на това следва да бъде осигурена отговаряща на здравните изисквания и в съответствие на съществуващата нормативна база здравно - охранителна зона на водоприемниците, надзор за ефективно пречистване, обеззаразяване на питейната вода в тях и запазване на нейните качества в съответствие със съществуващите БДС до крайния потребител.

Човекът и неговата жизнена среда представляват едно цяло и хармонията им е гаранция за здраве и дълголетие.